

Buro Maerlant
Landschap, Ecologie & Ruimtelijke Ordening

BM-NOTITIE 2016

Rotterdam Osseweistraat

Notitie Flora- en faunawet

J. van Suijlekom, 14 juni 2016

Inhoud

	Blz
1 Inleiding	3
1.1 Algemeen	3
1.2 Methode / doel	3
1.3 Beschrijving van het plangebied en de toekomstige ingrepen	3
2 Wet- en regelgeving	4
2.1 Flora- en faunawet	4
2.2 Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB)	5
3 Resultaten van het veldonderzoek	7
3.1 Algemeen	7
3.2 Beschermde soorten: resultaten en verwachting	7
3.3 Gebiedsbescherming	8
4 Conclusies en aanbevelingen	9
Conclusies	9
Aanbevelingen	10
Literatuur	11

Impressie van het
plangebied.
Buro Maerlant d.d.
28 april 2016.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In samenwerking met BODG ruimtelijk advies B.V. heeft Buro Maerlant een veldinspectie ecologie uitgevoerd op de locatie Osseweistraat te Rotterdam. Aanleiding van het onderzoek is de voorgenomen functiewijziging van een voormalig schoolgebouw naar wonen.

1.2 Methode / doel

Deze memo ecologie bestaat uit de uitwerking van de resultaten van het veldonderzoek. Op basis van de veldinspectie is een goed beeld ontstaan over de aan-of afwezigheid van beschermde soorten. Tevens is een inschatting gemaakt van het mogelijke voorkomen van beschermde soorten. Dit is afgewogen tegen de toekomstige plannen. Doel van het onderzoek is een goed onderbouwde inschatting te geven, zodat kan worden gehandeld conform de Flora- en faunawet.

1.3 Beschrijving van het plangebied en de toekomstige ingrepen

Het plangebied Osseweistraat ligt binnen de bebouwde kom van Rotterdam in de wijk "Nieuwe Westen" en omvat twee (voormalige)schoolgebouwen met een binnentuin met verspreid staande bomen. Het plangebied ligt ingesloten tussen bebouwing (figuur 1). De functie van het schoolgebouw wordt gewijzigd in wonen. Particulieren kunnen een deel van de school naar eigen inzicht inpandig verbouwen. De tuin met bomen blijft behouden, waarbij een deel wordt ingericht voor gemeenschappelijk gebruik. Voor dit doel wordt het bestemmingsplan gewijzigd.

Figuur 1
Globale begrenzing van het plangebied (rood). In geel: reeds gesloopt gebouw. Ondergrond: Google.

2 Wet- en regelgeving

2.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft betrekking op de bescherming van in het wild voorkomende plant- en diersoorten. Deze bescherming heeft als doel het voortbestaan van soorten (géén individuen) te waarborgen. Het veroorzaken van schade aan planten en dieren is in principe verboden, tenzij men hier uitdrukkelijke toestemming voor heeft (nee, tenzij principe). De verbodsbepalingen gelden voor circa 500 plant- en diersoorten.

Verbodsbepalingen

De volgende verbodsbepalingen (tabel 1) in de Flora - en faunawet zijn voor dit onderzoek relevant:

Artikel	Verbodsbepaling
8	Het verbod om planten behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
9	Het verbod om dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
10	Het verbod om dieren opzettelijk te verontrusten.
11	Het verbod om nesten, holen, of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
12	Het verbod om eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
13	Het verbod planten, producten van planten of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot beschermde inheems of uitheemse dier- of plantensoorten te vervoeren, ten vervoer aan te bieden of af te leveren.

Tabel 1
Beknopte weergave verbodsbepalingen uit artikel 8 t/m 13 uit de Flora- en Faunawet

Zorgplicht

In artikel 2 van de Flora- en faunawet wordt verwacht, dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor alle (dus ook niet beschermde) planten en dieren en de leefomgeving. Het kan worden gezien als een fatsoenseis.

2.2 Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB)

In 2005 heeft de minister van LNV door middel van een AMvB de regels vereenvoudigd door wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet. Bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig

behoud of beheer geldt in een aantal gevallen een vrijstelling op de verbodsbepalingen. De zorgplicht blijft echter van kracht. Er zijn drie categorieën of tabellen van beschermde soorten opgesteld (zie tabel 2 en bijlage 1):

Tabel 2
Beschermingsre-
gimes 1 t/m 3
AMvB artikel 75
van de Flora- en
faunawet

Categorie	Omschrijving
1	In deze categorie zijn algemeen voorkomende beschermde soorten opgenomen. Bij ruimtelijke ontwikkeling, bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt voor deze soorten op voorhand een vrijstelling van artikel 8 t/m 12. Dit is zonder verdere eisen (lichte toets). Voor andere activiteiten dient een ontheffing te worden aangevraagd.
2	Hier onder vallen minder algemene, niet bedreigde soorten. Indien men werkt volgens een goedgekeurde gedragscode is geen ontheffing nodig. In de andere gevallen is een ontheffing nodig. Voor het verkrijgen van een ontheffing dient men aan te tonen, dat er geen inbreuk wordt gedaan op de gunstige instandhouding van de soort.
3	Tabel 3-soorten zijn strikt beschermd. Dit zijn soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bedreigde soorten die bij Algemene Maatregel van Bestuur zijn aangewezen. Alle vogelsoorten vallen hier ook onder. Voor broedende vogels wordt in principe nooit ontheffing verleend, omdat werkzaamheden buiten het broedseizoen kunnen worden uitgevoerd. Voor ruimtelijke ontwikkeling is een ontheffing nodig. Deze wordt alleen verkregen als wordt aangetoond, dat geen alternatieven voor handen zijn en wezenlijk negatieve effecten kunnen worden uitgesloten. Van de initiatiefnemer wordt gevraagd schade zoveel mogelijk te beperken (mitigatie) en dienen veelal alternatieven te worden geboden (compensatie). Door een effectbeoordeling via een uitgebreide toets en een compensatieplan kan onder voorwaarden een ontheffing worden verkregen. Indien sprake is van bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik dient men te werken met een goedgekeurde gedragscode. Indien men deze niet zelf op heeft gesteld, is het mogelijk gebruik te maken van reeds bestaande gedragscodes. Als geen gedragscode voor handen is dient een ontheffing te worden aangevraagd. Voor overige activiteiten is altijd een ontheffing nodig, waarbij bovengenoemde criteria gelden.

Indien alleen tabel-1 soorten worden aangetroffen volstaat voor ruimtelijke ontwikkeling een quickscan (lichte toets). Wanneer tabel 2 of 3- soorten worden aangetroffen of worden verwacht kan afhankelijk van toekomstige ingrepen en de soort aanvullende toetsing nodig zijn (uitgebreide toets). Doorgaans is daarvoor intensiever onderzoek nodig in het geschikte jaargetijde.

Per augustus 2009 is de beoordeling Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen door de Dienst Regelingen gewijzigd, waardoor bij **aantoonbaar** voldoende mitigatie en compensatie voor strikt beschermde soorten niet altijd meer een ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Ontheffingen voor Habitatrichtlijnsoorten worden vrijwel niet meer verleend. Nesten van vo-

gels zijn doorgaans alleen beschermd tijdens het broedseizoen. Van een beperkt aantal vogelsoorten zijn nesten ook buiten het broedseizoen en dus jaarrond beschermd (zie tabel 3).

Op basis van een recente uitspraak door de Raad van State (11 juli 2012) worden ontheffingsaanvragen voor Habitatrichtlijnsoorten en vogels strenger beoordeeld. Ontheffing (voor een ruimtelijke ingreep) wordt slechts verleend indien sprake is van een belang in het kader van de Habitatrichtlijn en / of de Vogelrichtlijn.

Tabel 3
Beschermingscategorieën nesten, waarvan de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet jaarrond (1 t/m 4) of tijdens het broedseizoen (categorie 5) gelden

Categorie	Omschrijving
Jaarrond beschermde nesten	
1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3	Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).
Niet jaarrond beschermde nesten	
Let op: onderbouwing en eventueel nader onderzoek echter gewenst. Indien sprake is van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden, zijn ook deze nesten beschermd.	
5	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: boerenzwaluw, ekster, groene specht en spreeuw).

Van alle categorieën vogels in hierboven genoemde tabel is het belangrijk aan- of afwezigheid van nesten / territoria aan te tonen en sprake is van een mogelijk effect. Via een omgevingscheck en eventueel nader onderzoek is dit mogelijk. Voor categorie 5 - soorten is een potentie inschatting doorgaans voldoende.

3 Resultaten van het veldonderzoek

3.1 Algemeen

Het veldonderzoek werd uitgevoerd op 28 april (ochtend) door J. van Suijlekom. Ten tijde van de uitvoer was het half bewolkt, droog, vrijwel windstil bij een temperatuur van circa 7 °C.

Biotopen

In het plangebied waren de volgende biotopen aanwezig:

- » Bebouwing, bestaande uit een tweetal schoolgebouwen (3 verdiepingen) opgetrokken uit enkelsteens muren en een platdak met sierlijsten en goten.
- » Tuin met verspreid staande bomen, onder meer gewone esdoorn, ruwe berk, beuk en zilversdoorn, deels vrij forse exemplaren, en verspreid struiken. Deels was gras ingezaaid. In het westelijke deel was een kleine vijver aanwezig met goudvissen.
- » Verhardingen.

3.2 Beschermde soorten: resultaten en verwachting

Planten

Er werden geen beschermde planten aangetroffen. Er was sprake van voedselrijke omstandigheden en deels geroerde grond. Op basis van dit biotoop worden ook geen strikter beschermde vaatplanten verwacht. Muurplanten en varens, soms ook aanwezig in kolken, werden niet aangetroffen. De muren waren geheel gaaf met intact voegwerk en niet vochtig.

Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied werden geen sporen aangetroffen van grondgebonden zoogdieren. Het plangebied heeft door de ligging midden in de bebouwde kom en het ontbreken van schuilmogelijkheden ook niets voor grondgebonden zoogdieren te bieden. De aanwezigheid van strikter beschermde grondgebonden zoogdieren kan met zekerheid worden uitgesloten.

Vleermuizen

De bebouwing is beoordeeld als gedeeltelijk toegankelijk voor vleermuizen. Het betrof ronde openingen bij goten (zie foto rechtsboven op pagina 2) en openingen op goothoogte nabij de hemelwaterafvoer. De muren zelf waren enkelsteens, zonder voor vleermuizen toegankelijke openingen. Op maaiveldniveau waren enkele ventilatieopeningen aanwezig bestaande uit gekantelde stenen. Openingen op een dergelijke geringe hoogte worden niet door vleermuizen gebruikt. Voor aan- en uitvliegen hebben vleermuizen enige hoogte nodig, de kans op predatie is tevens groot. De aanwezige (te behouden) bomen waren grotendeels gaaf, zónder voor vleermuizen toegankelijke delen als holten, scheuren of loszittend schors. Eén boom had dode takken, deels met een volledig doorgerot spechtengat. Voor vleermuizen bood dit onvoldoende beschutting. Verblijfplaatsen in bomen kunnen worden uitgesloten.

De aanwezige openingen bij de goten, bieden ruimte voor vermoedelijk kleinere aantallen vleermuizen. In deze context worden soorten verwacht als de gewone dwergvleermuis, de

laatvlieger en eventueel de ruige dwergvleermuis. De bebouwing kan functie hebben als zomerverblijf, paarverblijf en in theorie als kraamverblijf.

Onduidelijk is of de bebouwing daadwerkelijk in gebruik is door vleermuizen. Sporen van vleermuizen werden zover dat zichtbaar was niet waargenomen, echter geeft dit géén uitsluit-sel over de aan- of afwezigheid van vleermuizen. Alle vleermuizen (Habitatrichtlijnsoorten) zijn opgenomen in tabel 3 van de flora- en faunawet en derhalve strikt beschermd, waarvoor bij vermoedelijke aanwezigheid, afhankelijk van de ingrepen, een uitgebreide toetsing noodzake-lijk is. Inpandige verbouwing heeft op voorhand geen effect op mogelijk aanwezige natuur-waarden. Voorafgaand aan fysieke ingrepen aan de buitenzijde zoals sloop of verbouw, of bij sterke wijziging van de buitenruimte (te denken valt aan verlichting, plaatsing objecten etc.), kan het nodig zijn vast te stellen of vleermuizen van de bebouwing gebruik maken en wat de func-tie van het plangebied is voor vleermuizen. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn jaarrond be-schermd.

Als foerageergebied heeft het plangebied vermoedelijk enige betekenis. Het oppervlak foe-rageergebied is echter zéér gering, zodat op voorhand géén sprake kan zijn van essentieel foerageergebied. De ruimte rond een verblijfplaats is echter belangrijk voor in- en uitvliegen en eventueel als baltsplaats.

Vogels

Algemeen

Tijdens het veldonderzoek werden, voor zover dat zichtbaar was, geen nesten van vogels waargenomen. De bomen / beplantingen zijn in principe geschikt voor soorten als de merel, heggenmus, winterkoning, ekster, zwarte kraai, houtduif en de Turkse tortel. De merel en de heggenmus werden tijdens het veldbezoek gehoord. Het schoolgebouw zelf was slecht toe-gankelijk voor de meeste vogels. Platte daken worden regelmatig gebruikt door scholekster. De kans bestaat, dat scholekster broedend aanwezig is. Tijdens het veldonderzoek werd scholekster, zéér prominent aanwezig in de broedperiode (aanvang in april), niet gezien of gehoord. Indien scholekster onverhoopt in het plangebied aanwezig is, is het voldoende de werkzaamheden conform advies buiten de broedperiode uit te voeren. Voor de scholekster zijn in de omgeving ruimschoots platte daken voorhanden, zodat effecten op scholekster niet aan de orde zijn. Ook op deze soort is jaarronde bescherming (van een nest / nestplaats) niet van toepassing.

Jaarrond beschermde broedvogels

Aan de onderzijde van de goten waren, zoals reeds hierboven bij vleermuizen besproken, op diverse plekken ronde openingen aanwezig. Met een verrekijker was zichtbaar, dat er een spleetvormige tussenruimte aanwezig was. Voor de meeste vogels waren deze openingen niet geschikt als broedplaats of onbereikbaar, echter voor de gierzwaluw zijn dergelijke plekken in potentie optimaal. Mogelijk worden deze plekken gebruikt als nestplaats door de gier-zwaluw. Voor overige strikter beschermde vogels (nesten jaarrond beschermd) zoals de huis-mus is de bebouwing beoordeeld als ontoegankelijk en ongeschikt. Nesten van de huismus komen met zekerheid niet voor. Als foerageergebied / rustplaats hebben delen met klimop

potentieel functie voor de huismus, echter werd de huismus in het plangebied en de ruime omgeving niet gezien of gehoord. In april zijn huismussen prominent aanwezig nabij nestplaatsen. De huismus komt vrij zeker niet in het plangebied voor.

Nesten van overige jaarrond beschermde soorten zoals uilen en roofvogels zijn niet aangetroffen. Potenties (oude nesten) zijn ook niet aanwezig.

Overige soortgroepen

Van overige beschermde soortgroepen ontbrak, mede door de afwezigheid van geschikt water, leefgebied. De vijver met goudvissen is voor amfibieën ongeschikt, door predatie.

3.3 Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt midden in de bebouwde kom van Rotterdam en op ruime afstand (> 8 km) van Natura 2000-gebieden. Het dichtstbijzijnde gebied dat binnen de EHS ligt is de Nieuwe Maas op ruim een kilometer meter afstand van het plangebied. Mede door de afstand, de ligging in de bebouwde kom en geringe aard van de ingrepen, zijn effecten op beschermde gebieden op voorhand uitgesloten.

4 Conclusies en aanbevelingen

Soorten

Het plangebied is beoordeeld als mogelijk geschikt voor de onderstaande strikter beschermde soorten:

- » Zoogdieren: vleermuizen (verblijfplaatsen);
- » Vogels jaarrond beschermd: nesten van de de gierzwaluw;
- » Vogels: algemene broedende vogels in bomen en struiken nabij de bebouwing, eventueel de scholekster.

Inpandige verbouwing, zoals nu is voorzien, heeft geen effect op potentieel aanwezige natuurwaarden. Voorafgaand aan fysieke ingrepen aan de buitenzijde zoals sloop of verbouw, of bij sterke wijziging van de buitenruimte (te denken valt aan verlichting, plaatsing objecten etc.), kan het afhankelijk van de ingrepen nodig zijn vast te stellen of verblijfplaatsen van vleermuizen en/of de gierzwaluw aanwezig zijn. Verblijfplaatsen van vleermuizen en de gierzwaluw zijn jaarrond beschermd. Voor algemene vogels is het voldoende te werken buiten de broedperiode daar op voorhand voldoende alternatieven aanwezig zijn.

Beschermde gebieden

Effecten op beschermde gebieden in de omgeving zijn door de ligging en aard van het plangebied / de ingrepen niet aan de orde. In 3.3. is dit voldoende aannemelijk gemaakt.

Aanbevelingen

Natuurwaarden algemeen en advies bij wijziging van de plannen

Aanbevolen wordt bij de ingrepen rekening te houden met mogelijk aanwezige natuurwaarden. Indien het voornemen alleen inpandig te verbouwen wordt gewijzigd en ingrepen aan de buitenzijde zijn voorzien óf sprake is van sterke wijziging van de buitenruimte, wordt geadviseerd het voornemen voor te leggen aan een ter zake deskundige (ecoloog). Afhankelijk van de ingrepen kan het nodig zijn nader onderzoek uit te voeren naar vleermuizen en de gierzwaluw om het daadwerkelijk gebruik vast te stellen. Indien vleermuizen of gierzwaluwen worden aangetroffen, is het noodzakelijk de plannen hierop af te stemmen. Indien dit niet mogelijk blijkt, en vaste rust- of verblijfplaatsen zullen worden verstoord of vernietigd, is het noodzakelijk een ontheffing aan te vragen. Daarbij dient men aan te tonen dat er geen alternatieven zijn en sprake is van een belang in het kader van de Habitatrichtlijn en of de Vogelrichtlijn.

Broedvogels algemeen

Het is nooit uitgesloten, dat broedende vogels aanwezig zijn in struiken en bomen en in de nabijheid van de ingrepen. Daarom wordt aanbevolen eventuele kap- en snoeiwerkzaamheden, maar ook sloop bij voorkeur buiten het broedseizoen uit te voeren. Dit is voor de meeste vogelsoorten de periode maart tot augustus. Alle broedgevallen / in gebruik zijnde nesten (ook later of vroeger) genieten bescherming. Werkzaamheden in het broedseizoen zijn mogelijk indien zones waar de ingrepen plaatsvinden (binnen een straal van 25 meter) gegarandeerd vrij zijn van broedende vogels. Dit wordt bij voorkeur vastgesteld door een ter zake deskundige (ecoloog). Indien men vóór aanvang van het broedseizoen start en bomen / beplantingen al reeds zijn verwijderd zullen de meeste vogels het plangebied mijden.

Overige soorten

Voor alle soortgroepen geldt de zorgplicht, waarbij wordt verwacht, dat men voorzichtig omgaat met planten en dieren in het algemeen.

Nieuwe Wet natuurbescherming

Naar verwachting treedt de nieuwe Wet Natuurbescherming per 1 januari 2017 in werking. Ook in deze nieuwe wet genieten de mogelijk aanwezige soorten een vergelijkbare strikte bescherming en blijft bovenstaand advies van kracht.

Literatuur

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, en J.B.M. Thissen, 1992.
Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Diepenbeek, A. van, 1999.

Veldgids Diersporen (tweede druk, 2003). KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Internet

- » <http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas=ehs>
- » Google maps
- » www.nederlandsesoorten.nl
- » www.pzh.nl
- » <http://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/flora-en-faunawet-ffw/ontheffing-vrijstelling/soortenstandaard>
- » www.telmee.nl

Buro Maerlant BV Dorpsstraat 17 4271 AA Dussen

T 085 877 86 85

E info@BuroMaerlant.nl | www.BuroMaerlant.nl

KvK 63036371

Rotterdam Osseweistraat

Notitie Flora- en faunawet